13. května 1999 S 21/99-850/99-210

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže jako orgán příslušný podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb. zahájil na návrh účastníka řízení

Deutsche Post AG,
se sídlem Bonn, SRN

ze dne 5. března 1999 správní řízení ve věci spojení podniků ve smyslu § 8 odst. 2 písm. a) zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb., k němuž dochází na základě akceptace veřejného návrhu společnosti Deutsche Post AG na odkup akcií společnosti Danzas Holding AG se sídlem Basilej, Švýcarsko většinou akcionářů.

Po zjištění potřebných informací a získání podkladů pro rozhodnutí podle § 32 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), vydává Úřad pro ochranu hospodářské soutěže toto

r o z h o d n u t í :

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže dle ustanovení § 8a odst. 2 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb. spojení podniků Deutsche Post AG a Danzas Holding AG **povoluje.**

Odůvodnění:

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže se sídlem v Brně (dále jen "Úřad") obdržel dne 5. března 1999 návrh na zahájení správního řízení o povolení spojení podniků ve smyslu § 8a zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb. (dále jen "zákon" nebo " zákon o ochraně hospodářské soutěže"), podaný společnostmi Deutsche Post AG se sídlem v Bonnu, SRN (dále jen "DP") a Danzas Holding AG se sídlem v Basileji, Švýcarsko (dále jen "Danzas AG"), obě zastoupeny JUDr. Ivo Nesrovnalem, advokátem, se sídlem v Praze 2, Jugoslávská 29, na základě plné moci ze dne 19. února 1999 od společnosti DP a ze dne 8. února 1999 od společnosti Danzas AG. Ke spojení podniků došlo získáním akcií na základě akceptace veřejného návrhu společnosti DP na odkup akcií společnosti Danzas AG většinou akcionářů.

Společným podáním návrhu na zahájení správního řízení se společnosti DP a Danzas AG staly účastníky řízení. Dne 16. dubna 1999 vydal Úřad procesní rozhodnutí, v němž odejmul postavení účastníka řízení společnosti Danzas AG. Pokud jde o účastníky správního řízení o povolení spojení podniků, k němuž došlo podle § 8 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně hospodářské soutěže, účastníkem je osoba nebo více osob, které získaly kontrolu nad jiným subjektem zákonem stanoveným způsobem. Za účastníka řízení se nepovažuje subjekt prodávající ani subjekt, jehož akcie jsou předmětem transakce, neboť v souladu se zněním § 12 zákona o jejich právech a povinnostech stanovených zákonem o ochraně hospodářské soutěže není v řízení o povolení rozhodováno.

Šetření Úřad v této věci zahájil nejdříve zkoumáním, zda se jedná o spojení podniků dle § 8 zákona. Z návrhu vyplývá, že společnost DP je prostřednictvím svých dceřiných společností činná v oblasti národních i mezinárodních zásilek v různých evropských zemích. Skupina DP je v České republice činná prostřednictvím dceřiných společností DHL International (Czech Republic), s.r.o., se sídlem Praha, Aviatická 1048/12 (dále jen "DHL") a quickstep PARCEL SERVICE, s.r.o., se sídlem Jeneč, Zahradní 105 (dále jen "QPS"). Danzas AG na území České republiky kontroluje společnost DANZAS a.s., se sídlem Ostrava, nám. Sv. Čecha 3 (dále jen "Danzas") a společnost DANCHEM a.s., se sídlem Praha, Pod višňovkou 25/1661 (dále jen " Danchem"). Společnost DP získala nad společností Danzas AG nepřímou kontrolu ve smyslu § 8 odst. 2 písm. a), neboť se za spojování podniků považuje mj. případ, kdy osoba kontrolující jeden podnik získá kontrolu nad jiným podnikem nabytím akcií. V této věci je třeba mít na mysli i ustanovení § 2 odst. 3 zákona, podle kterého se zákon o ochraně hospodářské soutěže vztahuje i na činnost a jednání, k nimž došlo v cizině, pokud se jejich účinky projevují na tuzemském trhu. Z pohledu zákona o ochraně hospodářské soutěže se tedy jedná o spojení podniků.

V dalším kroku Úřad zkoumal, zda shora uvedené spojování podniků narušuje nebo může narušit hospodářskou soutěž, což je předpokladem působnosti Úřadu dle § 11 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně hospodářské soutěže ohledně řízení v této věci. Účelem zákona je ochrana hospodářské soutěže na trhu výrobků a výkonů (dále jen "zboží") proti jejímu omezování, zkreslování nebo vylučování (dále jen " narušování"). Za narušení hospodářské soutěže se považuje případ, kdy spojením podniků přesáhne jejich podíl 30 % celkového obratu na celostátním nebo místním trhu daného zboží, jak je uvedeno v ustanovení § 8a odst. 1 zákona. Za účelem zjištění, zda tato podmínka byla splněna, bylo třeba, aby Úřad vymezil, ohledně jakého zboží, na jakém území a v jakém časovém momentu dochází ke střetu nabídky a poptávky, tj. relevantní trh..

Při vymezení trhu z hlediska **věcného,** tj. trhu, jež zahrnuje zboží, které spotřebitel z hlediska jejich vlastností a předvídaného účelu použití pokládá za shodné, zaměnitelné nebo vzájemně nahraditelné, Úřad

zkoumal, jaké zboží bude předmětným spojením dotčeno. Z návrhu vyplývá, že spojované podniky, jak bylo shora uvedeno, se především zabývají mezinárodním a vnitrostátním zasilatelstvím.

Pro co nejpřesnější určení věcného relevantního trhu se Úřad nejprve zabýval jednotlivými pojmy v dané oblasti a jejich vzájemnými odlišnostmi. *Doprava* je úmyslný pohyb (jízda, plavba, let) dopravních prostředků po dopravních cestách nebo činnost dopravních zařízení, příp. odvětví národního hospodářství, které obstarává přepravu a uskutečňuje přemisťování osob a nákladů. *Dopravce* je provozovatel dopravy pro cizí potřebu, je zároveň účastníkem přepravního vztahu. *Dopravní proces* je tedy souhrn časově a věcně navazujících úkonů, jimiž se uskutečňuje a zabezpečuje doprava. *Přeprava* je přemístění osob a věcí jako výsledek dopravy a *přepravní proces* je pak souhrn časově a věcně navazujících úkonů, jimiž se uskutečňuje přeprava. *Zasilatelství* jsou služby spočívající v obstarávání přepravy zásilek na účet třetí osoby, avšak jménem zasílatele, přičemž *zásilka* je věc nebo souhrn věcí, které dopravce převzal od odesílatele k přepravě. Zde je nutno zmínit zákon. č. 222/1946 Sb., o poště (poštovní zákon), ve znění zákonů č. 86/1950 Sb. a č. 88/1950 Sb., který v ustanovení § 1 vymezuje *poštovní výhradu* jako "výhradní právo státu dopravovati věci vytčené v § 2, jakož i zříditi a provozovati podnik k dopravě těchto věcí." Poštovní výhradě ve smyslu § 2 podléhají otevřené nebo uzavřené písemnosti, obsahující aktuální sdělení určitým adresátům, bez ohledu na způsob, jakým jsou tyto písemnosti pořízeny. Výkon poštovní výhrady je upraven v § 4 téhož zákona, kde se uvádí, že práva státu, vyplývající z poštovní výhrady, vykonává pošta, která podle potřeby zřizuje, udržuje nebo ruší vlastní poštovní zařízení. V současné době tyto služby poskytuje Česká pošta s.p. Zásilky přepravované v rámci poštovní výhrady a služby s tím spojené nebyly z důvodů právě uvedených zahrnuty do šetření relevantního trhu vedeného pro potřebu tohoto správního řízení.

S rozvojem tržního hospodářství došlo v České republice k nástupu dříve potlačovaných a nevyužívaných činností v oblasti přepravy zásilek. Významným důvodem pro rozmach takové činnosti je především to, že dochází z mnoha příčin ze strany podnikateků a zejména výrobců k upřednostňování rychlosti a přesnosti přepravy. Tyto skutečnosti dávají prostor pro vznik velkého množství přepravních a dopravních společností. Společnosti, pohybující se na relevantních trzích dotčených tímto správním řízením, se specializují zejména na přepravu kusových předmětů zaměřenou na rychlou dopravu zboží mezi firmami, tzv. business-to-business.

Úřad blíže charakterizoval trh mezinárodního expresního zasilatelství, neboť na tomto trhu zaujímá společnost DHL významné postavení, jež lze s ohledem na procentuální podíl na relevantním trhu označit ve smyslu zákona o ochraně hospodářské soutěže za dominantní. Trh se v oblasti doručování mezinárodních expresních zásilek sestává ze služeb doručování dokumentů a balíků, přičemž hlavními přednostmi jsou rychlejší a spolehlivější doručení než základní služby pošty, poskytované v rámci poštovní výhrady. Zvýhodnění spočívá v možnosti ověření doručení, sledování trasy, dále v možnosti změny určení nebo adresy během tranzitu. Dalším aspektem, pro který jsou tyto služby upřednostňovány, je pojištění zásilky. Samozřejmostí pak je tzv. systém z domu do domu, kdy zásilka je vyzvednuta přímo na určeném místě a stejně tak i doručena. Rychlost, spolehlivost a služby navíc se odráží ve vyšší ceně. Jedním z významných indikátorů odlišnosti tohoto trhu je identita zúčastněných subjektů. Je třeba podotknout, že v současnosti neexistuje na trhu expresních zásilek obecně uznávané pravidlo či norma, která by stanovovala nejvyšší možnou hmotnost zásilky. V minulosti se všeobecně akceptoval 30 kg limit s tím, že to byla maximální hmotnost zavazadla, kterou aerolinie uznávaly u cestujících, což přispívalo k urychlení celního odbavení kurýrů. Dnes se tato hranice posunula na cca 50 kg. Z pohledu přepravovaných předmětů by teoreticky

bylo možné tento trh rozdělit ještě na přepravu dokumentů a přepravu balíků, protože dokumenty nepodléhají clu, zatímco balíky jsou předmětem proclení. Výsledkem je, že balíkové služby mohou být pro klienta dražší a z pohledu poskytovatele služby představují další proceduální překážku. Protože však většina soutěžitelů poskytuje obě služby, pro něž používají identickou operační strukturu, a záleží vlastně jen na vlastním rozhodnutí, kterou činnost případně upřednostní, Úřad toto rozdělení trhů neprovedl.

S ohledem na shora uvedené byl relevantní trh po stránce věcné vymezen jako trhy odlišující se specifickými znaky jako je hmotnost zásilky a místo doručení:

- trh mezinárodního expresního zasilatelství do 50 kg
- trh vnitrostátního expresního zasilatelství do 50 kg
- trh mezinárodního expresního zasilatelství nad 50 kg
- trh vnitrostátního expresního zasilatelství nad 50 kg

Z hlediska **časového** Úřad pro účely správního řízení považuje uvedené trhy za trhy trvalého charakteru, neboť existovaly před zahájením tohoto řízení a nelze předpokládat jejich zánik nebo podstatné zúžení v dalších letech.

Při vymezování trhu po stránce **geografické** bylo využito poznatků ohledně způsobu doručování zásilek a současně v souvislosti se způsobem a možností získání a dostupnosti takové služby. Úřad vyšel ze skutečnosti, že jde o nabídku služby z prahu odesílatele na práh adresáta, kdy spotřebitel při zadávání zpravidla volá na místní telefonní čísla nebo jednotná vnitrostátní, případně regionální čísla, která propagují tyto služby. Tuto okolnost mohou klienti chápat jako místní služby, prakticky je však vyzvedávání a doručování organizováno na národním základě, což je podpořeno vytvářením sítí organizačních jednotek či provozoven. Z tohoto pohledu byl trh vymezen územím České republiky.

Pro takto vymezený relevantní trh bylo podpůrně využito rozhodnutí Komise EU TNT/GD Net č. IV/M102 z roku 1991 a Deutsche Post/Danzas č. IV/M 1410 z roku 1999.

V další fázi šetření se Úřad soustředil na činnost dotčených společností a jejich postavení na relevantních trzích. Společnost DP je prostřednictvím svých dceřinných společností činná v oblasti národních i mezinárodních zásilek v různých evropských zemích. Společnosti ovládané a kontrolované ze strany DP jsou označovány jako skupina DP. Součástí skupiny DP je i společnost DHL International Ltd. se sídlem na Bermudách, která prostřednictvím další dceřinné společnosti se sídlem v Nizozemí vykonává kontrolu nad společností DHL. Tato společnost je na území České republiky aktivní v oblasti expresního mezinárodního zasilatelství do 50 kg. Za dobu svého působení dosáhla na tomto trhu dominantního postavení. Dalším členem skupiny DP je společnost QPS. Tato společnost se pohybuje na trhu vnitrostátního i mezinárodního zasilatelství do 50 kg, avšak významného postavení dosud nedosáhla, neboť svou činnost zahájila v druhém pololetí roku 1998. Nejvýznamnějšími konkurenty jsou CZECH PARCEL SERVICE, spol. s r.o. (UPS), TNT Express Worldwide, spol. s r.o., Direct Parcel Distribution CZ, s.r.o., Professional Parcel Logistic s.r.o., Česká pošta s.p. – EMS.

Společnost Danzas AG je prostřednictvím svých zastoupení a dceřinných společností zastoupena v několika desítkách zemí světa. Společnosti ovládané a kontrolované ze strany Danzas AG jsou označovány jako skupina Danzas. Součástí skupiny Danzas je na území České republiky společnost Danzas, která je činná v oblasti expresního vnitrostátního a mezinárodního zasilatelství nad 50 kg, pokud jde o relevantní trhy určené pro správní řízení. Postavení společnosti na těchto relevantních trzích nedosahuje hranice 30 %. Členem skupiny Danzas je i společnost Danchem; v současné době majoritní akcionář Danzas AG rozhodl na mimořádné valné hromadě o ukončení veškerých obchodních aktivit společnosti Danchem k datu 31. prosince 1998 a o převedení všech aktivit na společnost Danzas s platností od 1. ledna 1999. V návaznosti na to vstoupila tato společnost do likvidace. Podíl společnosti Danzas nepřesáhl ani po převedení aktivit ze společnosti Danchem 30 % celkového obratu na trhu daných služeb. Nejvýznamnějšími konkurenty jsou Čechofracht, Schenker Interlogistic spol. s r.o., NH-Trans, spol. s r.o., Kühne & Nagel, spol. s r.o., SETTO, DRUSPED-LAGER MAX, s.r.o., GEBRUDER Weiss spol. s r.o.

Údaje o postavení jednotlivých společností na relevantních trzích jsou součástí přehledu ve spise na čísle listu 78; v rozhodnutí uvedeny nejsou, neboť jsou předmětem obchodního tajemství jednotlivých soutěžitelů ve smyslu § 17 obchodního zákoníku.

Úřad se zabýval podílem soutěžitelů na jednotlivých relevantních trzích a šetřením bylo prokázáno, že v případě společnosti DHL byla 30 % hranice expresního mezinárodního zasilatelství ve smyslu § 8a odst. 1 věta druhá zákona o ochraně hospodářské soutěže překročena. Na druhé straně je však nutno konstatovat, že jde v tomto případě o konglomerátní spojení, jež má ve vztahu k záměrům společnosti DP komplementární povahu. Přesto, že nedojde ke změně struktury trhu, jde o spojení podniků, které narušuje nebo může narušit hospodářskou soutěž. Jde totiž o to, že určitá spojení nemusí vést ke zvýšení tržních podílů, ale mohou vést ke zvýšení tržní síly, v daném případě širším záběrem a zajištěním kompletní nabídky. Aby úřad předmětné spojení povolil, musí soutěžitelé prokázat, že újma, která narušením soutěže může vzniknout, bude převážena hospodářskými výhodami, které spojení přinese (§ 8a odst. 2 zákona), neboť spojení podniků, které vede k založení nebo posílení dominantního postavení, může bránit efektivní soutěži.

S přihlédnutím k účelu zákona Úřad újmu spatřuje již v samotném faktu narušení soutěže, jde zpravidla současně o snížení počtu vzájemně si konkurujících subjektů, a to ať již v důsledku právního zániku konkurenta nebo jeho ovládnutím, a založení nebo posílení dominantního postavení soutěžitele. Spojení přináší jeho účastníkům výhody vlastně vždy, neboť je výrazem jejich svobodného rozhodnutí a nelze předpokládat, že soutěžitelů mají zájem sebe sama dobrovolně poškozovat. Z toho nutno dovodit, že zákon nemá na mysli výhody z pohledu účastníka spojení. Musí být zvažovány z pohledu veřejného zájmu, přičemž podstatu tohoto zájmu je třeba vidět na straně poptávky, tedy spotřebitele. Jestliže účastníci prokáží spravedlivý díl výhod spotřebitelům, pak lze přistoupit k hodnocení omezení hospodářské soutěže z pohledu ustanovení § 8a odst. 2 zákona o ochraně hospodářské soutěže.

Úřad vzal v úvahu výhody, které toto spojení s sebou přinese. Z dokladů předložených navrhovatelem vyplývá, že hlavní výhody možno spatřovat zejména v následujících bodech:

Rozšíření činnosti

V hospodářské soutěži na trzích přepravních služeb dochází k neustálým změnám a s ohledem na charakter poskytovaných služeb jde o proces, který nerespektuje hranice jednotlivých států. Na takto proměnlivém, nicméně postupně se konsolidujícím trhu, obstojí v budoucnu pouze soutěžitelé, kteří budou schopni svým zákazníkům

nabídnout komplexní všeobsáhlé služby v rámci mezinárodní sítě přepravních služeb. Tomuto požadavku celkové globalizace odpovídají kroky učiněné právě společnostmi DP a Danzas AG; spojením se rozšíří jejich činnost na další část ekonomicky vyspělých zemí, tedy i na Českou republiku. Hlavní konkurenti v mezinárodním měřítku skupin DP a Danzas AG (TNT, UPS) disponují již nyní rozsáhlou sítí poboček a dceřinných společností pokrývajících téměř všechny evropské země, včetně území České republiky. Spojením podniků bude vytvořen podnikatelský celek jednak schopný obstát v konkurenci, jednak schopný nabídnout stejně jako ostatní konkurenti svým klientům přepravní služby takřka ve všech evropských státech.

Kompletní servis pro zákazníka

Skupina DP je činná v oblasti zasilatelství do 50 kg, skupina Danzas se naproti tomu zabývá zasilatelstvím nad 50 kg. V důsledku spojení obdrží zákazníci od jednoho dodavatele kompletní servis v oblasti přepravy. Spotřebitelům odpadnou starosti, které měli doposud při odděleném obstarávání přepravních služeb v závislosti na hmotnosti přepravovaných zásilek.

Vývoj a výzkum

Na trhu přepravních služeb hraje stále větší roli vlastní vývoj a výzkum. Efektivnost přepravy závisí na kvalitě využívaných informačních technologií. K nejvýznamnějším informačním systémům patří zejména tzv. systém Trace & Trake umožňující zákazníkovi vstoupit kdykoliv během přepravy do kontaktu s přepravcem. Dalším důležitým informačním systémem je celosvětová síť, která prostřednictvím Internetu umožňuje kontrolu nad přepravou. S ohledem na dlouholeté zkušenosti v odlišných oblastech obou dotčených subjektů lze předpokládat propojení informací a vznik nových informačních technologií.

Snížení marketingových nákladů

V důsledku spojení podniků dojde ke snížení nákladů vydaných v souvislosti s marketingem a reklamou.

Při komplexním hodnocení uvedených výhod vzal Úřad rovněž v úvahu, že trh přepravních služeb je trhem otevřeným. Kdokoliv může na tento trh vstoupit bez větších problémů. Neexistuje časová bariéra, tzn. není třeba posloupnosti několika na sebe navazujících kroků pro vstup na trh. K investiční bariéře lze přihlédnou pouze s ohledem na rozsah zamýšlené činnosti. Ke vstupu na trh přepravy rovněž nejsou třeba žádné patenty, know-how nebo jiné nehmotné statky. Na trhu přepravních služeb neexistují ani tzv. exkluzivní smlouvy, které by ztěžovaly vytvoření konkurenčního prostředí. Vázanost zákazníků na jednotlivé přepravce je poměrně nízká, neboť zákazník se zpravidla rozhoduje dle kvality a ceny přepravy. Úřad rovněž přihlédl ke skutečnosti, že počet soutěžitelů na příslušných relevantních trzích shora vymezených je z důvodů právě uvedených velmi proměnlivý.

Pokud jde o zlepšení služeb spotřebitelům, předpokládá Úřad, že zavedení modernějších technologií, lepší organizace činnosti a vznik nových informačních systémů se v konečném důsledku pozitivně projeví snižováním cen při nárůstu kvality poskytovaných služeb.

Na závěr je tedy možno konstatovat, že újma, která by mohla spojením podniků soutěžitelů vzniknout, je převážena hospodářskými výhodami z tohoto spojení plynoucími. Proto Úřad v souladu s § 8a odst. 2 zákona rozhodl, že spojení podniků bude povoleno.

Dne 13. května 1999 byl účastník řízení seznámen s výsledky šetření, k němuž neměl žádných připomínek a nebylo navrženo doplnění dokazování.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto rozhodnutí je možno ve lhůtě 15 dnů ode dne jeho doručení podat podle § 61 zákona č. 71/1967 Sb., v platném znění, rozklad k předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže - I. výkonného odboru, Joštova 8, Brno. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

JUDr. Luděk Svoboda
pověřený řízením I. výkonného odboru

Toto rozhodnutí obdrží:
Deutsche Post AG, zastoupená JUDr. Ivo Nesrovnalem, advokátem, se sídlem v Praze 2, Jugoslávská 29